

Saldo ķiršu audzēšana atklātā laukā un zem segumiem – risku un ekonomiskais vērtējums

Daina Feldmane

LVAI, LZA EI un SIA “Konso”

ERAF projekts

„Augļu un ogu kultūru audzēšanas risku mazinošu inovatīvu
tehnoloģisko risinājumu izstrāde un adaptācija Latvijas apstākļos”

IEGULDĪJUMS TAVĀ NĀKOTNĒ

Galvenās problēmas respondentu saimniecībās, platību samazinājuma cēloņi

- Finansiālo resursu ierobežotā pieejamība
- Problēmas ar darbaspēku
- “Pelēkā” ekonomika
- Augošās transporta izmaksas
- Zemas realizācijas cenas, noieta tirgus samazināšanās

- Nepietiekami efektīvas ražošanas metodes
- Piemērotu platību trūkums
- Nelabvēlīgi laika apstākļi
- Slimības, kaitēkļi

Risku vadība

- Risku novēršana
- Risku pieņemšana
- Risku ietekmes mazināšana:
 - **ražošanas dažādošana (nevar paļauties tikai uz ķiršiem),**
 - gatavās produkcijas realizācijas perioda paplašināšana,
 - finanšu, darbu uzskaitē un plānošana
 - inovācijas.

Kooperatīvu loma risku mazināšanā

Risks	Riska ietekmes mazināšana
Ražošanas zināšanas	Aktīva informācijas apmaiņa par labākajām vadības praksēm un risku vadības stratēģijām
Personāla resursi	Daudzu biedru spēju kombinācija . Iespēja noālgot personas ar specializētām iemaņām.
Tirgus pieejamība - apjomi	Kolektīva iespēja nodrošināt klientu vajadzībām nepieciešamo produktu spektru un apjomu. Tirgus spēka iegūšana
Tirgus pieejamība - kvalitāte	Kvalitātes standartu un sistēmu ieviešana visiem biedriem, lai nodrošinātu atbilstību klientu vajadzībām
Resursu izmaksas	Pirkšanas spēks, lai iegūtu zemākas resursu cenas
Investīcijas	Kooperatīvu investīciju (pirmapstrāde un pakošana) finanšu izmaksu sadalīšana biedru starpā

Risku izvērtējums

- Riska ietekme:
 - ekstremāla
 - augsta
 - vidēja
 - zema
 - ļoti zema
- Riska iestāšanās varbūtība:
 - bieža
 - iespējama - retos gadījumos
 - attālināta - visticamāk nenotiek
 - neiespējama
- Reizinājums – kompozītā riska indekss

Ķiršu audzēšanas riski (I)

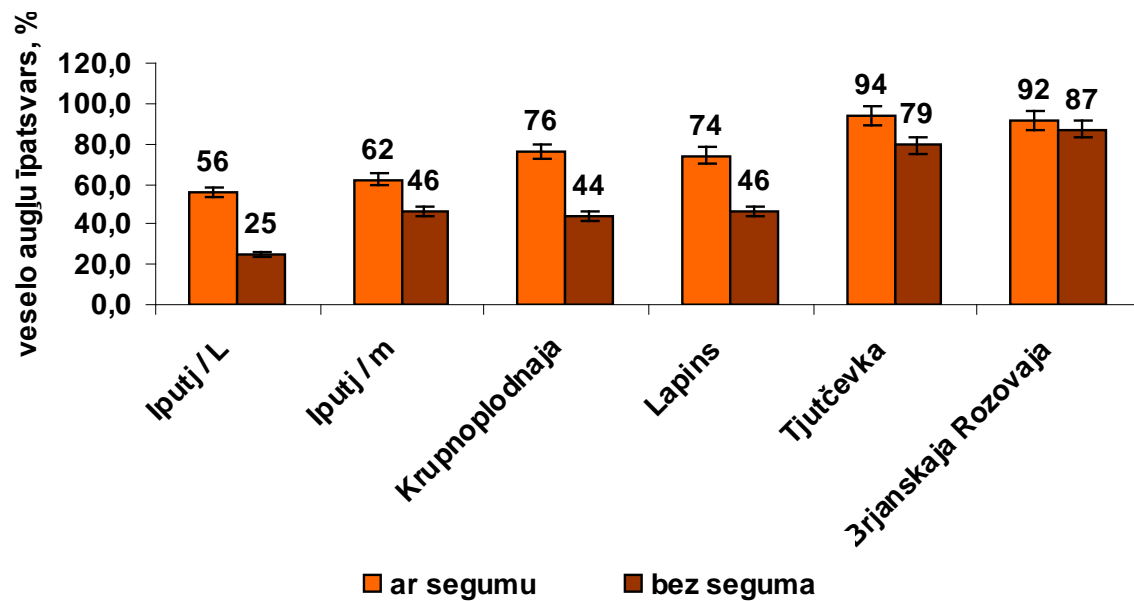
Tehnoloģija	Riska nozīmīgums			
	Zems	Mērens	Ievērojams	Katastrofāls
Atklātais lauks	Izmaksas: Augu aizsardzības līdzekļi Stādi Mulča Algas Žogs un tā ierīkošana	Krusa	Ražotāju cenas Kaitēkļi Lietus Salnas Sals	Putni

Audzēšanas vieta, šķirnes, kopšana

Ķiršu audzēšanas riski (II)

Tehnoloģija	Riska nozīmīgums			
	Zems	Mērens	Ievērojams	Katastrofāls
Atklātais lauks	Augu aizs. līdzekļi Stādi Mulča Algas Žogs un tā ierīkošana	Krusa	Ražotāju cenas Kaitēkļi Lietus Salnas Sals	Putni
Segums	Lietus Salnas Putni Krusa Augu aizs. līdzekļi Stādi Algas Žogs un tā ierīkošana	Ražotāju cenas Segumi un to uzstādīšana	Kaitēkļi Sals	

Realizējamo augļu daudzums, audzējot ķiršus zem un bez seguma

Realizējamo augļu īpatsvars (%) no visas ražas

Šķirne	Ar segumu	Bez seguma	Starpība
‘Krupnoplodnaja’	76	44	32
‘Lapins’	75 – 94	30 – 70	24 – 45
‘Iputj’ / P. mahaleb	45 – 59	23 – 33	22 – 26
‘Iputj’ / maza auguma potcelmi	62	46	18
‘Tjutčevka’	91 – 93	76 – 88	15
‘Brjanskaja Rozovaja’	88 – 98	76 – 97	1 – 12

Veicamie darbi		Darbam patērēts						
		stundas	samaksa par stundu	darba alga	materiāls	daudzums	cena, Ls	materiāla izmaksa
apūdeņošana 8 reizes		12	2,5	30	elektrība, kW	64,00	0,15	6,816
					ūdens, l	700		
augu	smidzināšana	1,5	2,5	3,75	degviela, l	7,5	0,79	5,93
aizs.					čempions, 1kg	10	6,3	63,00
	smidzināšana	1,5	2,5	3,75	degviela, l	7,5	0,79	5,93
					efektors, kg	0,6	41,8	25,08
	smidzināšana	1,5	2,5	3,75	degviela, l	7,5	0,79	5,93
					aktara, kg	0,15	113,5	17,03
	smidzināšana	1,5	2,5	3,75	degviela, l	7,5	0,79	5,93
					topāzs, l	1	49	49,00
	smidzināšana	1,5	2,5	3,75	degviela, l	7,5	0,79	5,93
					čempions, kg	10	6,3	63,00
	smidzināšana	1,5	2,5	3,75	degviela, l	7,5	0,79	5,93
					karbamīds, kg	6	0,254	1,52
apdobju	smidzināšana	8	2,5	20	degviela, l	28	0,79	22,12
kopšana					Basta, l	3	13,2	39,60
	smidzināšana	8	2,5	20	degviela, l	28	0,79	22,12
					Basta, l	3	13,2	39,60
	frēzēšana	8	2,5	20	degviela, l	24	0,79	18,96
	rindstarpu pļaušana (4 x)	24	2,5	60	degviela, l	108	0,79	85,32
	vainaga veidosana	17	2,5	41,67	-			
	mēslošana (1 m ² apdobses)	8	2,5	20	amonija nitrāts, t	0,01	254	2,286
	N- 6 g , P- 6 g, K – 12 g)				superfosfāts, t	0,02	344	5,16
					kālija hlorīds, t	0,01	340	4,08
	stumburu kalķošana	25	2,5	62,5	kalķis, kg	0,32	35,00	11,20
	sniega šķūrešana (4 reizes)	8	2,5	20	degviela, l	28	0,79	22,12

Nr.p.k	Saldie ķirši atklātajā laukā	Mērvienība	Stādījuma ierīkošana			1.gads		
			Mērvienību skaits	Vienas vienības cena	Pavisam ierīkošanas gadā	Mērvien. skaits	Vienas vienības cena	Pavisam 1.gadā
1	Sākuma atlikums				0			-8418
2	Naudas līdzekļu izdevumi							
	Stādījumu ierīkošanas un apsaimniekošanas izmaksas bez PVN							
	Augsnes analīzes		0	0	52			0
	Augsnes apstrāde pirms stādīšanas				163			0
	Zaļmēslojums un tā iestrāde				141			0
	Žogs un tā ierīkošana				2250			0
	Zāles sēkla, aukla u.c.				50			0
	Apūdeņošanas sistēma				600			0
	Apūdeņošanas sistēmas ierīkošana				300			0
	Stādi	gab.	500	5	2500			0
	Mulča	m3	100	7	700			0
	Augu aizsardzības līdzekļi				15			296
	Minerālmēsli un kalpojamais materiāls				474			24
	Degviela	l	88	0,8	70	261	0,8	206
	Elektrība	kW	0	0,2	0	64	0,2	10
	Ūdens	l	0	0	0	700		
	Inventāra amortizācija				10			12
	Mašīntehnikas un iekārtu amortizācija				100			606
	Traktora amortizācija				700			700
	Zemes nodoklis							
	Atalgojums pastāvīgajiem darbiniekiem (neskaitot VSAOle 24.09% apmērā)	cilvēkstundas/cilvēk dienas			0			0
	Atalgojums sezonālajiem darbiniekiem, kuru darba apjoms nav atkarīgs no ražas (neskaitot VSAOle 24.09% apmērā)	cilvēkstundas	95	2,5	237	127	3	317
	VSAOle 24.09% apmērā no atalgojuma	%	24	x	57	24	x	76
2,1	Stādījumu ierīkošanas un apsaimniekošanas izmaksas KOPĀ				8418			2244

	Mērvienība	Stādījumu ierīkošanas gads			1.gads		
		Mērvienību skaits	Vienas vienības cena	Pavisam ierīkošanas gadā	Mērvienību skaits	Vienas vienības cena	Pavisam 1.gadā
Saldie ķirši zem VOEN seguma							
Sākuma atlikums				0,00			-43713,3
Naudas līdzekļu izdevumi							
Augsnes analīzes		0	0	52,00			0,00
Augsnes apstrāde pirms stādīšanas				162,94			0,00
Zaļmēslojums un tā iestrāde				140,79			0,00
Žogs un tā ierīkošana	m	450	5	2250,00	0	0	0,00
Zāles sēkla, aukla u.c.				10,00			0,00
Apūdeņošanas sistēma				750,00			0,00
Apūdeņošanas sistēmas ierīkošana				375,00			0,00
Segumi un to uzstādīšana				30000,00			0,00
Stādi	gab.	1250	5	6250,00			0,00
Mulča	m3	250	7	1750,00			0,00
Augu aizsardzības līdzekļi				14,64			296,31
Minerālmēsli un kaļķojamais materiāls				474,40			70,75
Degviela	l	130	0,79	102,70	456,00	0,79	360,24
Elektrība	kW	0	0	0,00	200,00	0,15	21,30
Ūdens				0,00	780,00		
Inventāra amortizācija				10,00			22,33
Mašīntehnikas un iekārtu amortizācija				100,00			605,55
Traktora amortizācija				700,00			700,00
Atalgojums sezonālajiem darbiniekiem, kuru darba apjoms nav atkarīgs no ražas (neskaitot VSAOle 24.09% apmērā)	cilvēkstundas	184	2,5	460,00	282,50	2,50	706,25
VSAOle 24.09% apmērā no atalgojuma	%	24,09	x	110,81	24,09	x	170,14
Stādījumu ierīkošanas un apsaimniekošanas izmaksas KOPĀ				43713,28			2952,86

Avots: SIA "Konso"

Ieņēmumi

- Atklātā laukā saldie ķirši atmaksājas 7 - 8 gados – ja ražot sāk no 4. – 5. audzēšanas gada (liela auguma koki).
- Zem seguma audzējot arī atmaksājas 7 - 8 gados – ja sāk ražot no 3. – 4. stādīšanas gada (neliela auguma koki).
- Zem segumiem: peļņa EUR 1,39 uz 1 kg saražotās un pārdotās produkcijas (15 gadu audzēšanas periodā).
- Atklātā laukā: peļņa EUR 0,83 uz 1 kg saražotās un pārdotās produkcijas (15 gadu audzēšanas periodā).
- Intensīvs stādījums atklātā laukā var atmaksāties no 5. līdz 7. audzēšanas gadam (neliela auguma koki), ja nosargā no putniem.

Informācija par audzēšanas tehnoloģijām

- <http://www.lvai.lv/>
- <http://fruittechcentre.eu/lv/>
- Tehnoloģijas ķiršiem, avenēm un zemenēm.
- http://fruittechcentre.eu/wp/uploads/2014/02/Tehnolog_zem_seguma_kirsi.pdf

Informācija par segumiem

- <http://www.voen.de>

**Pateicos ģiršu audzētājiem,
kolēģiem,
LZA EI un SIA “Konso” par
sadarbību!**

Paldies par uzmanību!